

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Milana Chmelíčka a soudkyň Mgr. Jitky Stibralové a Mgr. Zdeňky Burdové ve věci

žalobkyně: **K. E.**, narozená dne xxx
bytem xxx xxx, xxx xxx
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Hulánem
sídlem Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1

proti
žalovaným: **1. Allianz pojišťovna, a.s.**, IČO 47115971
sídlem Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8
2. D. S., narozený dne xxx
bytem xxx xxx xxx, xxx xxx

o 450 000 Kč s příslušenstvím,

k odvolání prvého žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 16. 11. 2022, č. j. 9C 49/2019-208

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadeném výroku I ohledně částky 250 000 Kč s úrokem z prodlení 8,05% ročně z této částky od 18. 2. 2019 do zaplacení potvrzuje; ve zbylé částce 200 000 Kč s příslušenstvím se mění tak, že se žaloba zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1) Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovaným povinnost zaplatit žalobkyni 450 000 Kč s příslušenstvím (výrok I), zamítl žalobu o zaplacení úroku z prodlení (výrok II), zamítl žalobu o zaplacení 314 000 Kč s příslušenstvím (výrok III) a žalobkyni nepřiznal náhradu nákladů řízení (výrok IV).

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

2) V původní žalobě uvedené částky se žalobkyně domáhala po žalovaných zaplatit na náhradu újmy na zdraví, která jí byla způsobena druhým žalovaným dne 17. 2. 2016, kdy žalovaný při řízení vlastního motorového vozidla Škoda Octavia srazil žalobkyni), která přecházela na přechodu pro chodce. Žalobkyně požadovala v žalobě dle znaleckého posudku MUDr. Michala Šlégla zaplatit bolestné, náhradu za ztížení společenského uplatnění (dále jen náhradu za ZSU), dále požadovala uhradit i náklady léčení a rovněž další nemajetkovou újmu jí vzniklou, a to v částce 1 715 405 Kč.. V době podání žaloby prvý žalovaný již uhradil žalobkyni náklady léčení ve výši 36 387 Kč, bolestné ve výši 411 297 Kči, náhradu za ZSU ve výši 2 000 000 Kč, náklady znaleckého posudku ve výši 14 000 Kč a věcnou škodu ve výši 1 521 Kč. Žalobkyně tak po žalovaných požadovala zaplacení dalších 3 247 960 Kč s úroky z prodlení.

3) Ještě před tím než byla doručena žaloba druhé žalované, poskytla tato žalovaná žalobkyni na náhradu ZSU dne 18. 3. 2019 dalších 1 284 595 Kč dle znaleckého posudku, ve vyjádření dále především odmítla uhradit další majetkovou újmu s tím, že její vznik žalobkyně a) neprokázala. Poté, co byly vypořádány nároky žalobkyně na bolestné a náhradu za ZSU dle znaleckého posudku MUDr. Šlégla, byla brána zpět žaloba ohledně některých uplatněných nároků. Nároky původní žalobkyně b/ (matky žalobkyně) byly vypořádány, ve vztahu k nynější žalobkyni pak zůstal sporným nárok na náhradu další nemajetkové újmy,

4) Tento rozsudek je již druhým rozsudkem soudu I. stupně o tomto nároku, když jeho prvým rozsudkem ze dne 13. září 2021, č.j. 9C 49/2019 – 141, na něj byla žalobkyni přiznána částku 764.000 Kč spolu s zákonným úrokem z prodlení. Odvolací soud svým usnesením ze dne 31.5.2022 č.j. 16 Co 31/2022 - 192 prvý rozsudek soudu I. stupně ve výroku II, kde bylo rozhodnuto o tomto nároku a dále i v závislém výroku VI o nákladech řízení zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. Vytkl soudu I. stupně, že v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (Rc 7/2019 a Rc 12/2020) dle odůvodnění jeho rozsudku v rámci další nemajetkové újmy odškodňoval ty psychické obtíže žalobkyně, které byly již odškodněny v rámci bolestného a náhrady ZSU. Odvolací soud nicméně konstatoval, že v dané věci lze dovodit i specifické okolnosti, které by bylo možno pod další nemajetkovou újmu podřadit a rovněž je i zmínil. Uložil soudu I. stupně, aby se takto i na základě žalobních tvrzení žalobkyně uplatněným nárokem na náhradu další nemajetkové újmy zabýval.

5) Výrokem I, který jako jediný byl napaden odvoláním prvého žalovaného, přiznal soud po doplněném dokazování tedy žalobkyni dle § 2958 odst. 1 o. z. náhradu další nemajetkové újmy, která žalobkyni vznikla v příčinné souvislosti s jednáním druhého žalovaného, který dne 17. 2. 2016 srazil žalobkyni vozidlem a způsobil jí újmu na zdraví. Soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu uvedl, že žalobkyni bylo zranění způsobeno v mimořádně citlivém věku blízkém zletilosti, bylo jí xxx let, byla ve 3. ročníku střední školy, v polovině školního roku, úraz byl vážný, léčba byla dlouhá, žalobkyně byla dlouho v nemocnici, což špatně snášela, ostříhali jí vlasy, styděla se za invalidní vozík a ortézu. Žalobkyně zažívala psychické strádání, přišla o prožití řady událostí, zejména zmeškala školní cestu do Nizozemí, kterou sama v době před úrazem organizovala, dne xxx měla xxx narozeniny, které strávila v lázních, přišla o maturitní události se svými spolužáky, maturovala později jako student jiné třídy, se kterou se již tak nesžila, maturovala za jiných podmínek, s dopomocí. V době před úrazem byla aktivní členkou fanklubu populární skupiny, měla přátele a kamarády, o tyto kontakty přišla, zaniklo i kamarádství s dívkou, která byla též obětí nehody. Chtěla být delegátkou, teď je při cestování na letištích detekována. Není schopna sportovních aktivit. V bodě 40 odůvodnění soud prvního stupně uvedl, co naopak nezohlednil, neboť to zohlednil znalec v rámci určení bolestného či ztížení společenského uplatnění (např. fyzická změna podoby, absence intimního života, nutná abstinence). V bodě 42 odůvodnění provedl soud prvního stupně porovnání se dvěma případy odškodnění jiných poškozených. Výrok o nákladech řízení opřel soud prvního stupně o ustanovení § 150 o. s. ř. s odůvodněním, že nárok žalobkyně na náhradu další nemajetkové újmy byl sice důvodný, ovšem

požadovala ho v nepřiměřené výši, a bolestné a ztížení společenského uplatnění platila žalovaná strana ještě před doručením žaloby.

6) Proti rozsudku podal prvý žalovaný včasné odvolání. Částku 450 000 Kč označil za neadekvátní zjištěným okolnostem. Namítl, že řada skutečností, které soud prvního stupně zohlednil, jsou skutečnosti, které již byly zohledněny v rámci bolestného nebo ztížení společenského uplatnění, a jsou tak odškodňovány duplicitně. Soudu prvního stupně vytkl, že svými závěry reviduje závěry znalce a v podstatě přiznává jakousi další náhradu ztížení společenského uplatnění. Některá omezení žalobkyně zohledněná soudem prvního stupně označil za běžné následky typově shodných zranění, a jako taková nemohou mít dle judikatury Nejvyššího soudu vliv na určení výše náhrady další nemajetkové újmy. Nebránil se povinnosti nahradit další nemajetkovou újmu, určení její výše ponechal na úvaze odvolacího soudu. Z obsahu spisu vyplývá, že prvý žalovaný byl ochoten a připraven dohodnout se se žalobkyní na náhradě další nemajetkové újmy ve výši 200 000 Kč.

7) Druhý žalovaný souhlasil s odvolacími námitkami prvého žalovaného.

8) Žalobkyně navrhla potvrzení napadeného výroku jako věcně správného. Zopakovala argumentaci uvedenou před soudem prvního stupně, zdůraznila vážnost zranění a délku léčby a opětovně uvedla negativa, která v době po úrazu prožívala.

9) Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 212, §212a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), a odvolání shledal zčásti důvodným.

10) Dle § 2958 o. z., při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

11) Odvolací soud vychází z toho, že smyslem ustanovení § 2958 o.z. je plná náhrada nemajetkové újmy na zdraví a setrvává na svém závěru, že ustálený soudní výklad tohoto ustanovení vyjádřený v zásadních rozhodnutích Nejvyššího soudu (zejména Rc 63/2014 a Rc 7/2019) při správné aplikaci jeho závěrů tuto plnou náhradu vzniklé újmy umožňuje. Shodně jako ve svém prvém rozhodnutí odvolací soud uvádí, že psychické útrapy, které odpovídají danému typu zranění a jeho léčbě do ustálení zdravotního stavu, je namístě podřadit pod bolestné, když i výše zmíněné stanovisko NS sp.zn. Cpjn 14/2014 (Rc 63/2014) takový postup umožňuje – viz např. pol 063 v části B stanoviska, která byla přes další hodnocené zranění mozku aplikována i na žalovanou. Přitom analogické využití položky sazebníku (shodné jako v Rc 7/2019) není nic nového, takto bylo při stanovení výše bolestného i ZSÚ postupováno znalci i za účinnosti vyhl.č. 440/2001 Sb. i předchozí vyhl.č. 32/1965 Sb. Rovněž i trvalé psychické obtíže (včetně depresivních stavů) vyvolané trvalými následky úrazu je namístě zohlednit při rozhodování o výši ZSU a opět lze pro úplnost konstatovat, že v dané věci takto postupováno bylo (viz část D znal. posudku, např. D 910 – psychické frustrace a deprivace při sociálních kontaktu, D720 – psychické deprivace při konkrétních kontaktech se spolužáky, kteří vnímají její postižení). Předmětem toho odvolacího přezkumu bylo již jen rozhodnutí o nároku na náhradu další nemajetkové újmy, zohledňující specifické okolnosti případu, nárok na náhradu bolestného i ZSU předmětem odvolacího řízení nebyl.

12) Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, a ztotožnil se s jeho závěrem, že žalobkyni vznikla v souvislosti s ublížením na zdraví nemajetková újma, která zatím odškodněna nebyla. Ze zjištění soudu prvního stupně vyplývá, že poškozenou je mladá dívka v době úrazu ve věku xxx let, studentka třetího ročníku střední školy, obor xxx xxx, s plány pracovat jako delegátka cestovní kanceláře, členka fanklubu populární skupiny. Tomuto obrazu odpovídají nemajetkové újmy, jejichž náhrady se žalobkyně domáhá. Jde o zmařené události plynoucí z věku, studia, zájmů poškozené (oslava xxx. narozenin, maturita včetně maturitního plesu

v okruhu svých „původních“ spolužáků, školní zájezd do Nizozemí, kulturní vyžití související s členstvím ve fanklubu populární skupiny, přerušení popř. úplné ukončení sociálních kontaktů s řadou vrstevníků včetně kamarádky, která byla též zraněna při dopravní nehodě). Vše výše uvedené představuje psychické strádání žalobkyně, které odpovídá životní situaci poškozené po úrazu.

13) S odvolatelem lze souhlasit v tom, že okolnosti jako omezení hybnosti, nemožnost sportovních aktivit, brzká únava, nutné užití invalidního vozíku a ortézy, ke kterým soud prvního stupně přihlédl při určení výše náhrady další nemajetkové újmy, již byly odškodněny v rámci náhrady ztížení společenského uplatnění (viz bod D4, str. 3 znaleckého posudku), psychické strádání pak bylo zohledněno výše zmíněnými závěry znalce. Soud I. stupně tedy pro výši náhrady další nemajetkové újmy zohlednil okolnosti, které zohlednit měl, ale zohlednil i okolnosti další, které byly již zohledněny v přiznané a vyplacené náhradě za bolest a ZSÚ.

14) Odvolací soud si je dále vědom toho, že při určení výše náhrady jsou rozhodné okolnosti konkrétního případu. V rozporu s tím však není zohlednění rozhodovací praxe soudů při aplikaci ustanovení § 2958 o. z., obzvlášť za situace, kdy jde o novou kategorii náhrady újmy zákonem vymezenou pouze slovem „další nemajetková“. Ústavní soud rozhodoval v již výše citovaném nálezu sp. zn. II. ÚS 1564/20 o nemajetkové újmě muže (nar. 1960), který byl v roce 2014 sražen nákladním vozidlem, měl četná vážná zranění (amputace pravé dolní končetiny v bérci, mnohačetná zlomenina žeber a hrudní páteře, krvácení do mozku a poranění plic), z dosavadního odškodnění (zejména ze ztížení společenského uplatnění určeného na základě znaleckého posudku) nevyplývalo, že by byla muži odškodněna duševní strádání, a bylo tudíž na místě odškodnění v rámci tzv. další nemajetkové újmy. Věc byla po zrušení rozhodnutí obecných soudů Ústavním soudem řešena u Okresního soudu v Klatovech pod sp. zn. 8C 19/2018 a řízení skončilo usnesením ze dne 1. 10. 2021, č.j. 8C 19/2018-302, kterým byl schválen smír, ve kterém byla dohodnuta náhrada další nemajetkové újmy ve výši 200 000 Kč.

15) Nejvyšší soud rozhodoval o odškodnění další nemajetkové újmy ve věci sp. zn. 25 Cdo 2635/2018. Šlo o odškodnění muže (nar. 1940), který byl poškozen na zdraví při dopravní nehodě v prosinci 2014 a který se domáhal náhrady nemajetkové újmy z důvodu diskonfortu při hospitalizaci v nemocnici, ztížení vykonávání osobní hygieny, pocitu méněcennosti, nesamostatnosti a odkázanosti na personálu v nemocnici, strachu z budoucnosti, obavy o výkon péče o manželku. Za skutečnost, která nebyla zatím odškodněna v rámci bolestného a ztížení společenského uplatnění a která je relevantní z hlediska ustanovení § 2958 o. z., označil Nejvyšší soud okolnost, že se poškozený trápil obavami o péči o blízkou osobu, o kterou se nemohl postarat sám. Řízení skončilo usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 7. 2019, č.j. 15C 182/2015-252, kterým byl schválen smír o poskytnutí náhrady nemajetkové újmy 60 000 Kč.

16) Odvolací soud se blíže seznámil i s rozhodnutími, která v bodě 42 zmínil soud prvního stupně. Z rozsudku Okresního soudu v Písku ze dne 10. 5. 2021, č. j. 10C 203/2018-253 vyplývá, že soud přiznal poškozené dívce (13 let) náhradu další nemajetkové újmy 200 000 Kč v souvislosti s poškozením oka, kvůli kterému u ní došlo ke zhoršení zraku, zhoršil se i její prospěch ve škole (byla žákyní 7. třídy ZŠ) a poškození zraku ovlivnilo i výběr studia po skončení základní školy.

17) Z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2021, sp. zn. 25 Co 4/2021 vyplývá, že soud přiznal poškozené ženě náhradu další nemajetkové újmy 160 000 Kč, přičemž šlo o ženu, která podstoupila výměnu kolenního kloubu, zdravotní péče nebyla lege artis, nastaly komplikace, bylo jí poskytnuto bolestné a ztížení společenského uplatnění; náhrada další nemajetkové újmy jí byla přiznána za to, že byla dlouho (cca 9 měsíců) odloučena od rodiny, přišla o společné Vánoce, Velikonoce, oslavy narozenin snachy, syna a vnučky, byla a je omezena v možnosti navštěvovat kulturní zařízení a kostel, což nebylo zohledněno v bolestném ani ztížení společenského uplatnění.

18) Na základě výše uvedeného srovnání s jinými případy a i závěru, že v náhradě přiznané soudem I. stupně byly zjevně zohledněny i okolnosti, které zohledněny být neměly, dospěl odvolací soud

k závěru, že adekvátní náhrada za další nemajetkovou újmu žalobkyně je 250 000 Kč. Proto postupoval tak, že napadený výrok I rozsudku v rozsahu 250 000 Kč s příslušenstvím potvrdil dle § 219 o. s. ř. a ve zbylé části 200 000 Kč s příslušenstvím výrok změnil dle § 220 o. s. ř. tak, že se žaloba zamítá.

19) Výrok o nákladech řízení před soudy obou stupňů se opírá o § 224 odst. 2, § 142 odst. 2 věta druhá o. s. ř. Z obsahu spisu vyplývá, že ve vztahu mezi žalobkyní a oběma žalovanými se žalobkyně žalobou podanou dne 17. 2. 2019 domáhala doplatku bolestného a ztížení společenského uplatnění 1 284 595 Kč, náhrady majetkové újmy 247 960 Kč a další nemajetkové újmy 1 715 405 Kč. Řízení o zaplacení bolestného a ztížení společenského uplatnění 1 284 595 Kč bylo zastaveno z důvodu plnění dne 19. 3. 2019. Řízení o náhradu majetkové újmy bylo postupně částečně zastavováno z důvodu plnění částek 8 217 Kč a 8 218 Kč ještě před zahájením řízení a z důvodu plnění částek 20 000 Kč, 23 720 Kč a 190 023 Kč v průběhu řízení. Řízení o náhradu další nemajetkové újmy ve výši 1 715 405 Kč skončilo přiznáním částky 250 000 Kč; ve zbylé jistině 1 465 405 Kč byla žalobkyně neúspěšná. Odvolací soud aplikoval ustanovení § 142 odst. 2 věta druhá o. s. ř., vycházeje z toho, že podstatná část řízení se týkala dvou nároků, a to nároku na náhradu majetkové újmy 247 960 Kč, se kterým byla žalobkyně převážně úspěšná a který byl v průběhu řízení postupně splněn, a nároku na náhradu další nemajetkové újmy ve výši 1 715 405 Kč, ve kterém byla žalobkyně převážně neúspěšná (odvolací soud při rozhodování o náhradě nákladů řízení nezohlednil nárok na doplatek bolestného a ztížení společenského uplatnění 1 284 595 Kč, který byl doplacen v samém počátku řízení, prvý žalovaný plnil ještě před doručením žaloby na základě opravy znaleckého posudku vypracované 10. 12. 2018; tento nárok tedy průběh řízení neovlivnil). Jde sice o dva nároky dle § 2958 o. z., ovšem způsob určení jejich výše je podstatně odlišný. Odvolací soud proto rámcově vyšel z převážného úspěchu žalobkyně ohledně nároku na náhradu majetkové újmy a převážného úspěchu žalované ohledně nároku na náhradu další nemajetkové újmy a výsledek řízení vyhodnotil jako poloviční úspěch a neúspěch obou procesních stran.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za podmínek a z důvodů stanovených v § 237 o. s. ř., tedy jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Praha 28. března 2023

JUDr. Milan Chmelíček v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.